

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an 4 cor. 40 bani.
 Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
 România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia” N. Woltzer, Sibiu

Foaie politică.

Apăre în fiecare Duminică.

INSERATE:
 se primesc la biroul administrației, (str. Măcelarilor nr. 12).
 Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-ora 12 bani a treia-ora 10 bani.

Intrecere în mâncare.

— Un rămășag curios în o ospătărie din Berlin. —

O întâmplare veselă s'a petrecut zilele trecute în o ospătărie din Berlin. Erau de față mai mulți prietini și unul din ei să plângea, că cânele lui e foarte mănăcios, mănâncă așa de mult, de nu-l răsbește cu mâncarea. Tocmai atunci sosi la birt o calfă de meseriaș, venind din lumea mare și era rupt de foame.

Doi inși făcură rămășagul, că oare în o anumită vreme care va mânca mai mult, omul sau cânele? Calfă fiamând să învoi cu plăcere să-și stămpere foamea, în cinste.

Numai decât fură comandate cele mai bune fripturi și întrecerea în mâncare începu, după cum ne-o arată chipul de aci.

Cei doi întrecători fiamânzi îndopau la bucături, dar să părea, că cânele va eși învingător. Atunci calfa ceru pâne pentru amândoi. Cânele nu voi să mănăce pânea și până când stăpânul său îl îndemna, calfa mai mănăce vre-o două porții și timpul de rămășag să isprăvi. Astfel din întrecere eși biruitor omul.

Săliștea — în frunte.

Prin legea lui Apponyi scoalele noastre au ajuns, cum știm, în o stare critică. Mari sforțări trebuie să facem pretotindenea, ca să urcăm lefurile învățătorilor noștri la minimul cerut de lege și astfel să le mântuim și ferim încât să poată de ingerința și amestecul direct al guvernelor și slujbașilor lui.

Știm și am constatat-o cu toții, că nu avem puterea de-a împlini în tot locul cerințele legii în privința aceasta. Nu avem fonduri mari spre acest scop, pe popor abia îl mai putem împovora cu jertfe nouă, și în fine, să mărturisim ce i adevăr, nu suntem prea darnici, nici aceia dintre noi, cărora le-a dat Dumnezeu bunuri lumești, din cari ar putea jertfi pe altarul culturii poporului.

Nu putem să urcăm salariile în tot locul, dar unde este dată cât decît posibilitatea aceasta, datorință avem să lăsăm la o parte ori ce alte considerații, să eruăm și să exploatăm toate izvoarele de venit, să aducem chiar jertfe, ca să satisfacem cerințelor legii. Numai așa vom putea asigura neatâr-narea pedagogică și culturală a scoalelor noastre și numai în chipul acesta vom putea pune baze solide la înaintarea culturală a poporului nostru.

În acest înțeles a adus hotărîre și consistoriul metropolitan ortodox din Sibiu, și fruntașii noștri trebuie să se puie pe lucru. Nu mai e timp de pierdut, este ora supremă; nu mai este de așteptat sosirea anului 1910, ci trebuie de acum luate măsurile pentru urcarea salariilor. Învățătorii noștri sunt vrednici de a li să mări plata; aceasta am recunoscut-o cu toții. Șovăiala și amânarea n'au înțeles, ba sunt chiar păgubitoarea scoalelor și învățămîntului nostru.

De acest adevăr, de aceasta necesitate imperativă au fost stăpâniți bravii noștri Sălișteni. După cum suntem informați, Duminecă, în 27 Oct. c. s'a întrunit sinodul parochial al Săliștei, sub conducerea vrednicului protoprezbiter, *Dr. Ioan Stroia*, convocat anume pentru a lua hotărîri cu privire la noua stare, creată scoalelor noastre. După o chibzuală serioasă și cumpănire a împrejurărilor, sinodul a hotărît cu unanimitate urcarea salariilor tuturor învățătorilor dela scoalele centrale din Săliște, la suma cerută de lege. Astfel s'a fixat pentru zece învățători, pentru fiecare salar anual de câte una mie de cor. plus banii de cvartir și cvinevenalele prescise!

Iată o pornire cuminte și nobilă.

Săliștea e prima parochie din arhidieceza ortodoxă, care a făcut acest pas salvator, ea a dat exemplul celorlalte parochii de-a urma pe aceasta cale.

Săliștea — în frunte!

Le stă bine acest fapt Săliștenilor, lor, cari totdeauna au fost între cei dintâi la oferirea de jertfe pentru națiune. Și-i stă bine și e vrednic de laudă acel bărbat, care a inițiat aceasta mai nouă pornire și a dus-o la deplinire, cu mare tact și înțelepciune. Acesta e vrednicul protoprezbiter al

tractului Săliștei, *Dr. Ioan Stroia*. Și e vrednic de lauda și recunoștința noastră cu atât mai mult, cu cât la inițiativa și străduința lui, aproape toate parohiile din tract vor urma exemplul Săliștei și vor asigura existența scoalelor. În privința aceasta acum decurg tratativele în tract și e speranță, că doară afară de vre-o două comune mai sărace, toate celelalte își vor avea fixat salariul învățătoresc conform cerințelor legii, în timpul cel mai scurt.

Dr. Stroia poate fi mulțumit și mândru de acest rezultat. După ce, prin o conducere abilă, străduință și abnegație a organizat tractul încredințat conducerii lui, de așa, încât poate servi de model, de pildă vie, ezi își vede cu ochii roadele ostenelelor sale și pe terenul școlar.

Felicităm șeful și poporul din Săliște și din comunele aparținătoare ei, pentru pasul vrednic făcut spre mântuirea scoalelor și dorim, ca acest pas să fie urmat în timpul cel mai apropiat de cele mai multe din parochiile noastre, fără deosebire de confesiune.

Sibiu, 1 Nov. n.

Din dietă. În ședința de Marți, 29 Oct. c. s'a început discuția asupra indemnității, cerută de guvern. La discuție au luat parte dintre al noștri deputații *Dr. Mihali* și *Dr. Vlad*, apoi *Croatul Supillo*, arătând neîncrederea partidului lor față de guvern și declarând astfel, că nu votează indemnitatea.

Mihali arată, că guvernul nu să ține de cuvânt cu privire la introducerea votului universal, pe care îl cer acum 80% din cetățenii țării, arată că legătura făcută cu Austria, cu urcarea cvotei, e păgubitoare țării, amintește cazul lui *Vaida*, măcelul dela *Cernova* etc. și zice, că din cauzele aceste nu votează proiectul imunității. Asemenea scot la iveală ticăloșiile guvernului *Vlad* și *Supillo*. Din când în când sunt întrerupți de șoviniști. Discuția continuă.

Boala M. Sale s'a întors de tot spre bine în zilele din urmă. Primejdia a trecut și *M. Sa* nu preste mult va fi deplin sănătos.

Mandatul deputatului nostru *Dr. Vasile Lucaci* a fost atacat cu protest de câțiva alegători din cercul *Beiușului*. Ci-că au aflat unele scăderi de formă. Protestul s'a dat comisiei censurătoare a patra a dietei, al cărei prezident este dep. *Haviar Daniel*. Comisia a fost convocată pe săptămâna trecută, dar neîntrunindu-să membrii în număr recerut, să vor întruni din nou în 6 Nov. c.

Șoviniștii cu capetele inferbântate caută nod în papură!

Congrua catolică. Săptămâna trecută, Joi și Vineri, s'a ținut la Budapesta conferința episcopatului catolic din Ungaria, la care au luat parte și prelații noștri gr.-cat. Obiectul de frunte al conferinței a fost congrua preoțimeii. La obiectul acesta au vorbit și Escelenția Sa Metropolitul *Mihályi* și episcopul *Hossu* dela *Lugoj*.

În stărsit s'au primit întru toate propunerile comisiei, esmise în cauza congruei, după care suma de lipsă la întregirea plății preoților să va acoperi jumătate de stat și jumătate din fondurile bisericeii catolice. Din

congrua astfel întregită să va împărțasi atât clerul romano-catolic, cât și cel greco-catolic de-opotrivă.

Hotărîrea aceasta s'a înaintat guvernului, spre aprobare.

În parlamentul austriac, întrunit în 16 Oct. c. să desbat proiectele legăturii dintre Austria și Ungaria. Au vorbit fruntașii diferitelor partide, arătând părerile partidelor lor. Toți au atacat stăpânirea de azi a Ungariei și modul de guvernare dela noi, și au luat în apărare naționalitățile, între alții *Lueger*, *Ellenbogen* (socialist), *Dr. Sammer* etc.

Alegerea membrilor pentru congregațiile comitatene să face acum prin comitate, în locul acelora, a căror mandat a expirat. În comitatul *Aradului* s'au făcut aceste alegeri, dar, durere cu un rezultat nemulțumitor. Din 40 de membrii români au fost aleși numai 29. Astfel s'au pierdut 11 locuri românești. Cauza sunt și amenințările și presiunile etc. deregătorilor, dar și nepăsarea poporului și purtarea slabă a multor preoți și învățători.

Românii din comitatele, unde să fac zilele aceste alegerile, să-și fie de sfântă datorință a vota pe candidații români. Aceasta o pretinde cinstea neamului și binele nostru. Dacă nu facem așa, să nu ne vâierăm apoi, că ne merge rău și că mergem înainte, ca racul!

Societatea de teatru. Adunarea generală a societății pentru fond de teatru să va ținea *Duminecă*, în 17 Noemvrie c. în *Cohalm*. Programul adunării să trimită zilele aceste.

O cruntă vărsare de sânge.

Duminecă, în 27 Oct. c. s'a întâmplat în *Cernova*, o parte a orașelului slovac *Rosenberg* (Ungaria nord) o groaznică vărsare de sânge. Gendarmii au pușat în mulțime și pe loc au rămas morți 12 țărani slovaci, 13 au fost răniți de moarte și mulți alții răniți și schilodiți.

În *Cernova* era să se sfințească *Duminecă* biserica nouă rom. cat. Biserica a fost ridicată prin stăruințele preotului *Hlinca*, care e suspendat acum pentru »agitații«. Poporul și el a adunat banii de lipsă, 140 mii de cor. Dorința poporului a fost să facă sfințirea episcopul, servind și preotul martir *Hlinca*. Episcopul n'a mers la sfințire, dar a încredințat pe alții, fără *Hlinca*. În urma acesteia poporul s'a cătrănit rău, și când a sosit încredințatul episcopesc, un protopop cu alți preoți, s'a adunat mulțime mare de popor și a voit să împedecă sfințirea. Protopopul, care știa de nemulțămirea poporului, aduse cu sine 15 gendarmi. Aceștia au pușat în mulțime și jertfele gloanțelor gendarmerești sunt cei arătați mai sus cu numărul, între cari și câteva femei. Gendarmii au pușat la porunca pretorului *Pereszlényi*, care în urmă a adus în sat și miliție.

Iată tristul caz, de cari asemenea numai în »fericita« Ungarie să întâmplă. Frumoasa serbare, ce era să se țină în *Cernova*, s'a schimbat în jale și durere.

Pe când în alte comune să ridicau glasuri de rugăciuni spre mărirea Atotputernicului, în Cernova, din răutatea oamenilor să umplea văzduhul de gemete și vaiete de durere. Iar în cimiterul din Cernova s'au sporit mormintele deodată cu 12, udate de lacrimile de durere ale văduvelor și orfanilor.

Așa să tractează la noi poporul sub guvernul »liberal«, — cu glonț, și baionetă. Cazul dela Cernova să înșiră cu „vrednicie“ lângă cele din Pănade și Cristian. Aici gendarmii, colo hovezii și husarii unguri.

Acum firește, biserica pentru ziua aceea a rămas nesfințită și s'a introdus cercetarea. Foile căciulitoare stăpânirii de pe acum sucesc lucrul. Zic, că poporul e de vină, că el a atacat pe gendarmi și aceștia au fost siliți să puște. Și pun vina pe Hlinca, pe »agitatorul« care însă e dus mai de mult în Moravia. Adecă tot »hoțul de păgubaș«.

Dar aceea n'o spun, că episcopul Pávvy din Scepus, un încarnat șovinist, a știut despre dorința poporului, dar n'a vcut să-i dea nici o ascultare și a poruncit să se facă sfințirea cu de-a sila.

Oare poporul, care dă bani și sânge țării, nu e vrednic să fie ascultat, nu e vrednic decât de gloanțe? Acesta ni-e guvern obladuitor, sub care să petrec asemenea lucruri barbare? În adevăr, ca la noi la nime.

Formula pentru oalele cu carne.

Am scris în numărul trecut, că kossuthiștii, »teribili« kossuthiști, în frunte cu deputatul Holló, sunt cătrăniți și burzuluiți pentru cvota urcată, dar în cele din urmă vor vota-o, căci altcum ar trebui să se despartă de putere, de oalele cu carne, căzând guvernul. Și iată că drept am avut.

După multe sfătuirii și frământări, s'a aflat o formulă, — o punte de scăpare — prin care să scape varza și capra asemenea să fie sătulă. Kossuthiștii lui Holló s'au acățat de banca națională. Formula au făcut-o declarând, că votează proiectele de transacțiune (legătură) cu Austria, dar așa, că pe 1910 să li să asigure bancă națională maghiară. Aceasta as'gurare, firește, e numai — pe hârtie, dar kossuthiștii să apără cu ea de rușinea, că trebuie să voteze transacțiunea și în deoschi cvota, pe care pe vremurile tisaiste zeci de ani au combătut-o cu mare înversunare.

Formula ar fi următoarea:

»Partidul independist declară, că votează proiectul transacțiunii și ia spre știință cu mulțumire, că guvernul ungar și-a păstrat libertatea de lucrare cu privire la bancă. Totodată hotărăște partidul, ca, după desbaterea și primirea proiectelor transacțiunii să se aleagă o comisie parlamentară, care să aibă misiunea de a face pregătirile pentru ca în 1910 să se înființeze banca ungară«.

Aceasta e, ceea-ce zice proverbul unguresc: Nesze semmit, fogd meg jól (la aceasta nimica, și ține-o bine), căci comisia nu deobligă pe cei ce vor face aranjamentul de bancă la 1910. Atunci kossuthiștii, dacă vor mai fi la putere, vor ceda ca și acum și vor afla iarăși o formulă, ca să-și acopere rușinea.

Iată ce fac oalele cu carne! De bucurie, că nu trebuie să le părăsească, kossuthiștii aplaudază »formula«, dar dreptate are deputatul Éber, care în o consfătuire le-a strigat:

»Lăsați-le dracului formule! Ce mai atâta comedie. N'avem încotr'o, suntem siliți a încheia pactul, — spu-reți verde!«

Proiectele de dare.

Am amintit în nrul trecut, că ministrul Weckerle a prezentat dietei 7 proiecte de lege prin cari să vor schimba dările de până acum. Căciulitorii guvernului strigă în gura mare, că noul sistem de dări ușurează pe cei mai săraci și că dările să măsură cu mai multă dreptate ca până aci. Încât sunt în.să cunoscute până acum proiectele, să vede, eă lauda șovinistilor e prea pripită și trasă de păr, căci dările noue și în deosebi darea de pământ, care la noi e dare de căpetenie, nu este proiectată așa, cum ar trebui și din tot sistemul mai nici o ușurare nu va urma.

Dăm aci mai pe larg noile soiuri de dare, cari sunt 5:

Darea de venit. Fiecare ve trebui să plătească aceasta dare în măsura venitelor sale. Scoțiți de darea aceasta vor fi aceia, cari n'au venit mai mare pe an decât 600 cor. Aceștia nu o plătesc. Ca bază la statorirea venitului să ia tot ce poate forma isvor de venit pentru respectivul cetățean: locuirea în casa proprie, rodul pământului ce-l are, câștigul ce-l are ca industriaș ori comerciant, etc. Statorindu-să odată suma venitului anual, să aruncă pe ea darea, care să urcă în măsura în care crește suma venitului. Celce are un venit anual d. e. de 1000 cor. plătește dare de 8 cor. iar celce are 10,000 cor. venit nu plătește 80 cor. ci 316 cor. și tot mai mult, așa că d. e. la 60 000 cor. venit, darea face 2600 cor. Asta ar fi așa numita dare progresivă, care ia locul dării personale de până acum.

Darea de pământ să reducă dela 25% cam la 20% după venitul curat trecut în coalele de cadastru, însă totodată să face și îndreptarea coalelor cadastrale, și este temere, că venitul va fi stabilit acum în sumă mai mare, astfel, că în cele din urmă darea de pământ va rămânea tot cea veche pentru micii proprietari, pe când la marii proprietari să va face ca în trecut: pământurile cele mai bune vor fi trecute la catsstru ca slabe și cu puțin venit, pentruca pentru ei și darea să fie mai mică.

Mai cu dreptul era, ca aici, la darea de pământ să se introducă darea progresivă, dupăce statul nostru e în prima linie stat agronom.

Dar cum știm, la noi de cele mai multe ori lucrurile să fac de-a în-doasele.

Darea de câștig o plătesc apoi deosebit comercianții, deregătorii etc. ceice plăteau mai nainte darea de venit clasa III și IV, și va face 4% pentru pentru ceice trăesc din muncă spirituală, și 5% pentru ceialalți, după suma stabilită ca venit anual.

În sfârșit celelalte două dări sunt: *darea de case și darea de capitale și rente* (după venitul banilor împrumutați etc.) Darea de case va fi scărită puțin și este de două feluri: după chirii și după odăi. Darea după chirii va fi după localități, pela noi, 9—11% dela suma chirilor.

Darea de capitale etc., va fi de 5% cu diferite modalități.

Când vor ajunge aceste proiecte la desbatere în dietă, sau în comisia financiară a dietei vom reveni, căci ele sunt de mare însemnătate pentru toți cetățenii.

Răvașul nostru.

— Călimdarul Poporului pe 1908. —

Durere, că mulți din plugarii noștri, cari de altcum știu scrie și ceti, nu au la casa lor abonată nici o foale românească și nu cetesc mai nimic. Urmarea e apoi, că aceștia sunt lipsiți de multe povește și învățături folositoare și nu-și știu da seamă de cele ce să petrec în țară, de mersul politice, care trebuie să ne intereseze, căci numai fiind bine orientați pe acest teren, vom fi feriți de a orbeca și numai așa ne vom putea croi o soarte mai bună.

»Călimdarul Poporului« pe 1908, ca și cele din trecut, cuprinde sub titlul: *Răvașul nostru*, o povestire amănunțită a tuturor întâmplărilor politice din anul trecut și mersul cultural, economic etc. dela noi, dela frații noștri din țările române și din străinătate. Răvașul singur e vrednic, ca fiecare să și cumpere »Călimdarul Poporului« pe 1908. Pentru cei ce nu cetesc foi »Răvașul nostru« este ca un mare număr de foaie, în care să reoglindează un an trecut, dar Răvașul e de mare folos și pentru cei ce țin foi, căci în el au adunate într'un mănunchiu toate evenimentele de preste an.

»Călimdarul Poporului« costă (cu porto postal cu tot) 45 bani, și să poate procura pela administrația »Foi Poporului« în Sibiu. Prețul lui să poate trimite și deodată cu abonamentul la »Foaia Poporului«.

Chestia macedoneană.

— Regele Carol despre stările din Macedonia. —

Regele Carol al României a dat o audiență lui C. A. Bratter, corespondentul mare; foi nemțești »Hamburger Nachrichten«, care a scris o carte despre chestia macedoneană. Audiența a ținut un cias. Regele s'a pronunțat în mod amănunțit asupra Macedoniei.

Regele a spus, că scopul său și al guvernului român este împăcarea Macedoniei. Acesta e și scopul marilor puteri și dela acesta România nu să va abate.

A spus apoi mai departe Regele, că pentru anumite scopuri aventuroase el n'a putut fi câștigat.

»Ca și Rusia și Austria cred, că e o necesitate absolută ca să se menție starea de până aci în Peninsula balcanică, acesta fiind unicul mijloc pentru a să încunjura încurcala ce altlei ar urma negreșit — a zis Regele. În

acest sens am căutat să influențez asupra prințului Bulgariei, care mă vizitează din când în când și sunt foarte bucuroși să constat, că ascultă de sfaturile mele. De altfel să știe acum perfect în Bulgaria, că anumite dorințe și tendințe panbulgariste, cari nu pot fi realizate decât cu ajutorul rusesc, nu mai au ecou în Rusia.

Rusia și Austria vor combate cu cea mai mare energie orice acțiune, care ar putea avea de urmărit o cât de mică turburare a liniștii în Balcani. În acest caz ele sunt încredințate de puterile semnate, cari știu că în această tendință pot conta pe lucrarea împreună cinstită a guvernului român.

După aceasta regele își exprimă speranța, că în cartea sa dl Bratter a dovedit, că Aromânii sunt un element pacinic și că nu cer decât să se poată închina și să-și poată crește copiii în propria lor limbă.

Dl Bratter zicând, că aceasta a scris-o, regele continuă:

— »Sultanul, cu care corespundez foarte des, știe și el aceasta, și de aci politica sa favorabilă Aromânilor din ultimul an. Mai înainte dușmanii noștri au știut să-l facă neîncredător și de aceea el șovăia în ținuta sa față cu conaționalii noștri. Dar de ani de zile a putut constata, că atât Aromânii, cât și guvernul român, care i sprijină, sunt vrednici de toată încrederea sa. Hilmi Pașa, inspectorul general al provinciilor macedonene, cât și marele vizir, știu și ei aceasta și sunt de aceea bine dispuși față de noi.

La observațiunea dlui Bratter, că Turcia face acum sforțări serioase pentru a pune capăt bandelor și că e trist, că n'a făcut aceasta mai de mult, Suveranul răspunde:

— »Am fost asigurat, că autoritățile turcești au avut o adevărată frică să pășească contra Grecilor. Grecii locuiesc în număr mare în toate orașele mai însemnate ale Turciei, unde au mare influență și bani mulți. Ei mai au un puternic sprijin în Patriarhatul Ecumenic, care s'a pus în serviciul ideii naționale grecești și ei nutresc mereu

vrajba în Macedonia. Câtă vreme această stare de lucruri nu încetează, nu poate fi vorba de o pacificare a Macedoniei. E o politică rea pe care o face Grecia, pentru că își înstrăinează simpatiile puterilor mari.

La observația dlui Bratter, că Grecia ar trebui să meargă mână în mână cu Românii, pentru că e vorba de o apărare comună în contra primejdiei slavismului, Regele dădu din cap și zise:

— Neapărat, și am atras la Viena atenția asupra acestui lucru.

Espoziția de vite din Săcădate.

Duminea trecută, în 20 Oct. c. s'a ținut, după cum am vestit, expoziția de vite în Săcădate, aranjată de »Reuniunea rom. de agricultură« din Sibiiu. A fost a XVII-a expoziție a Reuniunii și a succes foarte bine.

Comitetul reuniunii a fost reprezentat prin domnii: Romul Simu, Victor Tordășianu și Teodor Andreiu, iar comitatul prin domnii F. Graț prețor și Dr. H. Zickeli veterinar, din Nocrichiu. Comitetul a fost primit la intrarea în hotarul comunei de o ceată de călăreți, în frunte cu clericul Podea, cari i-a bineventat, la intrarea în comună i-a primit primăria, iar în mijlocul comunei părintele C. Prie și mulțime de popor. La bineventări a răspuns dl Simu, mulțumind.

Espoziția s'a ținut la marginea comunei. Aici, după program, s'a făcut lista vitelor, s'a constituit juriul din fruntași din Săcădate și jur, apoi a fost ales de prezident Rom. Simu și de secretar Vic. Tordășianu.

După esaminarea vitelor și ședința juriului, prezidentul Simu a ținut o vorbire despre însemnătatea expozițiilor de vite și a vitelor de soiul ales. Membrul comitetului central Teodor Andreiu a vorbit despre îngrijirea vitelor, iar dl V. Tordășianu, despre binefacerile pentru popor ale Reuniunii române de agricultură.

A urmat apoi împărțirea premiilor; s'au împărțit în total 36 premii în sumă de C 200. Anume s'au împărțit 12 premii pentru vaci în sumă de C 67, 13 premii pentru juninci în sumă de C 65, 4 premii pentru vițele în sumă de C 18 și 7 premii pentru oi în sumă de C 50. În fine s'au cinstit poporului cărți

economice și prezidentul declară expoziția încheiată.

Insemnăm, că au fost espuse vite din Săcădate, Brad, Avrig, Nucet, Glâmbocă și Cornățel.

După expoziție oaspeții și fruntașii au luat parte la prânz la notarul comunei, dl S. Grădinar, unde s'au vorbit despre lucruri economice etc. de folos comunei Săcădate și a comunelor din apropiere.

Serate de-ale meseriașilor români.

(Urmare și fine.)

Notarul Reuniunii dl Duca cetește sumarele ședințelor administrative, din cari mi-am reținut actul de recunoștință, adresat de ven. consistor arhidiecezan Reuniunii pentru ridicarea serviciului divin din biserica catedrală, în care corul bisericesc al Reuniunii a cântat în tot decursul verii cântările liturgice și s'a exprimat mulțumită aceluias consistor pentru suma de cor. 50, dăruită fondului amintitului cor.

Intrați în însași ședința literară Stănuța Stanciu, ne-a predat cu mult simț poezia »O fetiță la ziua mamei sale« de A. Mureșan; drăguță a fost, de tot drăguță mititica Mărioara Citirigă în »Greerul și furnica;« mult haz a produs sod. pantof. Alex. Boro, cu »Amestecul de limbi în târgul Sibiiului« de Marian; cu naivitate copilărească și drăguță ca și soră sa a fost Minadora Citirigă în »Zăfirul;« dl P. Bălcăcian, sod. pant., cântându-ne frumos, ne-a procurat multă seninătate sufletească; dl I. Moldovan, a avut fericita idee să ne delecteze cu un gramofon cât să poate de perfecționat, la care s'au executat mai multe cântece fel de fel; dl I. Dimitriu, sod. pant., în »Audiențe« de Heine, a dovedit multă pricepere și inteligență; la înălțime ca în totdeauna a fost dl L. Boldor cu »Bețivul« de Speranță.

Această lucrare folositoare și bine răușită a fost de bun augur pentru sărbările jubilar, la cari cu dragoste frățească ne-a invitat dl Tordășianu.

»Invingătorul«.

FOITA.

Poesii populare.

— Din Beiu. —

Culese de D. Luca, învățător.

De când umblu la ospăț
Furca mi-am făcuto băț,
Și caeru spălătoare
Să spăl mâța pe picioare.

Mirele cu peana lungă
Nu-i închep oile 'n strungă
Mirele cu peana lată
Nu-i închep boii 'n poiată.

Spunemi bade, spunemi dragă
Maicăta ce vină mi bagă?
Pociu-ți spune, pot să tac
Că esti numai cât un nap,
Pociu-ți spune, pot tăcea
Că tu ești prea mititea.

Măi badiță prostule
Nu-ți mai perde nopțile
Pe la toate porțile,
Că zo poarta nu-ți sti spune
Că mândri nu-ii de tine.

Să vie care-i al meu
Cu sumanul cât de rău,
Io sumanu îl voiu cărpi
Și el tot al meu va fi.

Ață lungă până n ceriu
Gura badii ca chiperiu,
Ață lungă înodată
Gura badii chipărată.

Murăș apă mergătoare
Facete-ai vorovitoare,
Că și io te-aș întreba
Am noroc în lume-or ba?

Cine are noroc bun
Ar striga vivat în drum,
Cine are noroc rău
Ar sta să se țipe 'n tău

După noroc, să-l găsiască,
Să nu să mai năcăjească!

Măi badiță, badișor
Nu-mi trimite-atâta dor
Și pe lună și pe nor,
Trimite-mi mai puținel
Da vină chiar tu cu el.

Mă miram ce-mi place mie
Măru-ți roșu din hârtie
Și badea care ști scrie
Și cu ochiu-mi face mie.

Tu pretină, tu surată
De al meu drăguț te departă,
Că atâta te-oi blăstăma
Pân-ce la pat vei pica
Și tu și măicuță-ta,
Și-i veni și ti ruga
Și eu nu te-oiu mai ierta.

Imbolnăvirile din răceală.

Toată lumea știe, că răceala e pricina celor mai multe boale. Cine are guturai, (troacnă) a răcit; cine are aprindere de plămâni, a răcit. Din răceală vine pejarul, arghina, reumatismul (podagra, mătricea) și câte altele. Frigul, umezala la picioare, curențele de aer, schimbarea dintr'odată a vremii: toate acestea imbolnăvesc pe om.

Dar cum? Nu prea e lămurită bine firea și ființa boalelor venite din răceală. Știința cunoaște aceste boale, le poate cu înlesnire deosebi de altele, le știe vindeca, dar nu știe întru toate cum să nasc. Ceea-ce e bine știut, este că nu răceala aduce de-adreptul boalele, ci ea numai le ajută să se nască. Cauza cea dintâiu și întâiu a acestor soiuri de boale e alta, nu răceala.

În trupul omului sunt multe materii, cari pot să otrăvească sângele. Dar așa a întocmit Dumnezeu, că aceste materii nu sunt suferite în trup și avem anumite organe, care neconțin dau afară din trup materiile otrăvitoare. Aceste materii ajung în trup prin aerul, care-l tragem în plămâni, prin mâncare și prin beătură. Plămânii și aerul cel ce este priincios trupului și dau afară pe cel stricat sau întrebuițat, ori pe cel vătămător. De asemenea rărunchii și unul dintre mațe dau afară tot ce e netrebuincios trupului ori vătămător. Nu e însă nevoie, ca materiile să fie otrăvitoare dintru început, adecă dela intrarea lor în trup: ele să strică chiar în trup prin întrebuițarea lor, prin »usare«. În trupul nostru e o ardere necurmată; materiile să usează și trebuie înlocuite cu altele proaspete. Îndată ce e usat, materialul trebuie dat afară din trup. Sângele trebuie să fie tot proaspăt. De aceea e trebuința noastră de a răsufli mereu, de a mânca și de-a bea: dăm material nou trupului. Și de aceea sunt în lume bătrânețele: când sângele nu să mai poate primeni, trupul slăbește, slăbește și în urmă vine o vreme când e așa de învechit și nu e în stare de a să primeni, încât trupul să topește încetul cu încetul și viața să stinge li-

niștit și treptat. Aceasta e moartea cea frumoasă, cea așa de rară în zilele noastre: moartea din bătrânețe. La boale care curmă cu silnicie și dintr'odată viața, e astfel: otrăvirile boalei intră în sânge, îl strică, îl otrăvesc, îl năpădesc cu totul, nu-l lasă să se primenească, și trupul pierе repede în durere și în neputința de a să lupta mai departe. Sunt boale, cu otrăvuri așa de tari, încât în trei zile pot prăpădi pe cel mai voinic bărbat. Înțelegi acum, și felul cum moare cel ce-a luat otrăvuri: după țărnia și mulțimea otrăvei, sângele să strică mai încet ori mai repede. Otrăvirile tari strică sângele în câteva minute, ba unele dintr'odată, într'o clipire de ochi, mai ales dacă cel ce le-a luat a avut sângele stricat de alte boale.

Otrava poate fi dată afară din trup prin vărsături, când a fost înghițită; prin ardere, prin sugerea ei, când a intrat printr'o rană (d. e. otrava mușcăturii șerpilor). Otrăvirile însă, care să adună în trup zi cu zi, pe nesimțite — din mâncare și beătură, din materialul »folosit« al sângelui etc., sunt date afară, precum am spus, prin plămâni, prin rărunchi și prin mațul-gros. Foarte multe însă sunt date afară prin porii (găuricele nevăzute) pielei, în chip de sudoare.

Pielea e, mai ales, pricina răcelei. Când pielea răcește prea tare, ori prea repede, ea să strânge, porii ci să închid. Două lucruri să întâmplă atunci: 1) sângele să trage înăuntrul trupului, de aceea pielea să învinețește, căci n'are sânge în ea, și 2) sudoarea nu poate să fie dată afară, căci porii pielei sunt închiși.

Sângele, fugând dela suprafață, mai spre adânc, să îngrămădește acolo, și aceasta nu e bine. El să îngrămădește mai ales în plămâni, în creeri, spre inimă. Aceste organe să înfierbântă, să aprind de multa căldură a sângelui îngrămădit, și pot să se imbolnăvescă. Un om înfierbântat tare și asudat, dacă să aruncă repede într'o apă prea rece, poate să rămâe mort în apă, ori din pricina unei trăsăriri de inimă, ori a unei aprinderi (con-

gestiuni) a creerilor, căci sângele dela suprafața pielei s'a dat prea repede îndărăt și s'a îngrămădit prea iute și mult fie la inimă, fie la creeri. Asta e una.

A doua e, că sudoarea neputând să iasă prin piele, rămâne în sânge și tot de-odată să îngrămădește spre creeri, spre plămâni, spre inimă, spre stomac, etc. Dar sângele să luptă s'o dea afară cu ori-ce preț și o împinge spre pielea organelor, cari sunt mai mult ori mai puțin goale. Așa e stomacul, o cavitate, așa sunt plămânii, așa e bășica, așa e mai puțin ficatul, tot așa rărunchii. Așa sunt nările. Toate acestea pe dinăuntrul lor sunt căptușite cu o piele numită mucoasă. Sângele împinge otrăvirile sudorii spre această piele mucoasă, ca să iasă prin ea afară, adecă vrea să le vâre în stomac, în beșică, în plămâni, ca apoi prin acestea să iasă cu totul afară din trup. (Va urmă.)

Musca și viața ei.

Nu unul din noi s'a mirat și să miră de viața acestui insect ciudat, care ne necăjește câtui vara de mare. Iată unele și altele despre muscă:

Uitându-ne cu luare de seamă la muscă, ne mirăm mult, că musca își șterge și curățește picioarele cu aripile. Mulți ar crede, că musca își curățește în adevăr picioarele, cu cari a călcat prin lapte, unt, lut ș. a. Ni-să pare cum zic, că dânsa imitează mâța și voește să fie și ea curată. Dară aceasta nu-i adevărat. Muștei prea puțin îi pasă de curățenie. Iată cum stă treaba: Musca răsufliă prin niște găurele, ce să află de amândouă părțile corpului și nu prin gură ca omul sau celelalte animale. Astupându-se aceste găurele cu ceva, musca nu poate mai mult răsufli și ar trebui prin urmare să piară. De aceea musca e silită să depărteze tina ce s'a pus în găurele și de aceea pier muștele, când le dăm praf de insecte, căci acest praf astupând găurelele, musca nu poate mai mult răsufli și trebuie numai decât să piară. Să nu credem dară, că praful de insecte este otravă. Trebuie să mai știm, că răsuf-

VESELIA.

— Folta glumească a »Folii Poporului«. —

Olari renumiți.

În comuna Iara (lângă Turda) să află pământ bun de oale, de aceea sunt acolo și olari mulți, care fac marfă bună și frumoasă, iar când o duc la târg o laudă astfel:

»Asta-i marfă dela Iara!

Unde o bagă dimineța și o scoate sara.

O ține afară până să svântă

Și pe urmă iar o implântă«.

Arătând adecă operațiunea ce să face cu oalele, cari le scot în stare crudă sara la svântat și pe urmă le bagă în cuptor spre a le arde. Pamf.

Bine și nu prea.

La un târg să întâlnesc doi prietini, cari nu să văzuseră de mult.

— Bună ziua, frate, zice unul, ce mai faci, cum te mai afli?

— Bine și nu prea, răspunde celalalt, că de când nu ne-am mai întâlnit, m'am însurat.

— Asta e bine, măi!

— Bine și nu prea, că am luat o mută.

— Asta e rău.

— Rău și nu prea, că muta mi-a adus o sută de oi.

— Asta e bine, măi!

— Bine și nu prea, că oile au perit de călbează.

— Asta e rău.

— Rău și nu prea, că din săul lor mi-am umplut casa cu lumini.

— Asta iarăș e bine.

— Bine și nu prea, că muta mi-a aprins casa cu luminile.

— Asta e rău, măi.

— Rău și nu prea, că a ars și muta în casă....

Mărunțișuri.

Cum să udă oamenii. Când Românul e apucat de un potop de ploaie și udat, de curge apa de pe el, zice:

— M'am udat până la piele.

Francezul mai gingaș, află acest lucru mai neplăcut, ca Românul, și zice:

— M'am udat până la oase!

Spaniolul să udă până la creeri, iar Arabul din pustiiurile nășipoase și uscate, întâmplându-i-să să fie udat de un povoi de ploaie, grăiește năcăjit:

— M'am udat până la mațe.

Schimbare mare. Ei frate Grigorescu da tare te-ai schimbat, de când nu te-am văzut!

— Dar pe mine nu mă chiamă Grigorescu.

— Auzi minune. Acum nioi numele nu-ți mai este Grigorescu. În adevăr mare schimbare!....

flarea muștei nu e ca a omului. Omul primește aerul în corp și-l sloboade afară tot pe aceeași cale, pe care a intrat în corp. Musca din contră lățește aerul primit din tot corpul, improspătează sângele și sloboade aerul stricat nu prin organele de răsuflet, ci prin piele. Băzăitul muștelor nu să face cu aripele lor, ci prin aceea, că aerul, care intră în găurele, să mișcă. Ne mai rămâne să amintim însușirea muștei de a umbla de pildă pe pod (cerime) alergând cu picioarele pe pod și cu trupul atârând în jos, fără să cază. Aici trebuie să luăm, ori că musca are un fel de cleiu pe picioare, sau că ea produce un fel de spațiu fără aer. Și că musca ar putea produce un loc fără aer, avem bună dovadă, când ne uităm cum merge broasca pe o sticlă, măcar că ea atâră cu picioarele în sus. Nefiind însă piciorul muștei așa făcut ca cel al broaștei, nu rămâne alta, decât să spunem apriat, că musca are un fel de cleiu pe picioare, cu care să poate lipi de părete.

NOUȚĂȚI.

Recunoștință ministerială. Ministrul de agricultură cu datul de 22 Iul. a. c. Nr. 41328 a exprimat repețit recunoștința sa parochului Nicolae Cărpinișan din Răhău pentru sirguința și zelul desvoltat ca raportor agronomic (gazdasági tudósító) al cercului Sebeșul-săseșc. Părintele Cărpinișan este singurul între preoții noștri, care și în acest post onorific să distinge.

Conferențe. Directorul despărțământului Sibiu al »Asociației«, dl Dr. E. Miron Cristea a făcut pașii de lipsă, ca în cășlegi, eventual și mai curând, să să ție în Sibiu un șir de conferențe (prelegeri) publice, »cari să fie pentru societatea română nu numai întruniri de plăcută distracție, ci să-i deschidă o priveliște clară în câmpul diferitelor chestiuni de interes românesc«. Așa să exprimă dl Cristea în circularul, ce l-a adresat către aceia din Sibiu, cari să îndeletnicesc cu lucrări literare. Sperăm, că să vor angaja mulți la aceasta mișcare culturală, căreia îi dorim succes deplin. O astfel de mișcare ar trebui să se facă în toate despărțămintele »Asociațiunii«.

Intre popor. Despărț. »Sibiu« al Asociațiunii. a ținut Dumineca trecută în 20 Oct. c. prelegeri populare în Bungard sub conducerea directorului desp. Dr. M. E. Cristea și fiind de față membrii comitetului.

Corul clericilor din Sibiu a cântat la sl. liturgie, iar dl Dr. Cristea a vorbit poporului despre urmările rele ale beuturii, ale pizmei și altor patimi rele. Conducătorul școlii de economie de curând înființată de consistorul din Sibiu, dl Cosciuc a vorbit poporului despre legumărit, cu care să ocupă îndeosebi Bungărzenii. S'au ținut prelegeri cu schiopticonul, arătându-se întâmplări din viața lui Cristos și în urmă s'au împărțit diferite cărți poporului. Ar fi bine dacă s'ar ținea mai des asemenea excursii între popor.

La fondul de 20 bani al »Reuniunii sodalilor români din Sibiu« pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare nuntașii nou căsătoriților Ioan Broja, sodal cotetar cu dșoara Mărioara Chirșner, ambii din Sibiu, și având de nași pe maestrul croitor Petru Bota și dna, la stăruința vornicului I. Imbăruș, au dăruit 3.04 cor., tot atunci au dăruit Ioan Petrașcu, maestru croitor, Teodor Andreiu, grădinar și Petru Moldovan, ec., fiecare câte 20 bani și vornicul I. Imbăruș 10 bani.

Din America. Intre Români noștri emigrați la America s'a început a să înstăpâni o lucrare mai vie națională, mai cu seamă de când a sosit în mijlocul lor dl V. E. Moldovan, fost redactor la »Lupta« și acum directorul

foaiei »Românul«. S'au ținut mai multe adunări populare, în diferite locuri, în cari s'a discutat și explicat stările politice dela noi. Mai de curând s'a ținut o astfel de adunare în Cleveland O. le care au luat parte la 400 de Români. S'a vorbit pentru societatea »Cinstea Neamului românesc«. Au ținut vorbiri dnii V. E. Moldovan, Dr. Ep. Lucaciu și V. Tatu, preoți și s'a declamat o poezie de Coșbuc.

— Români din America au până acum preste 20 de însoțiri de ajutorare și culturale. Acum s'a mai întemeiat o nouă însoțire »Ardeleana« în Ilasco (Mo). Sfințirea steagului noii societăți s'a făcut cu frumoase serbări.

— În numărul mai nou al »Românului« dnul Dr. Valer Moldovan adv. în Turda publică un călduros articol către frații plecați de nevoie peste mare, îndemnându-i la muncă, cruțare, la păstrarea caracterului lor românesc, ca întorși acasă — și ar fi de dorit să se întoarcă toți — înarmați cu învățăturile ce și le câștigă între americani, să fie fruntași printre țărani noștri.

Un urs între oameni. În un circ din Altona (Germania) a scăpat un urs negru din căsulia sa și s'a repezit în mijlocul publicului. S'a născut o învălmășală mare; mulți au fost răniți, iar o doamnă și-a rupt piciorul. Ursul a fost prins cu mare greutate.

Două neveste. Din Berlin să scrie, că acolo a reponat de curând un deregător, Ehring, care să despărțise de nevasta lui cea dintăiu și s'a căsătorit cu alta. La mormânt s'au întâlnit cele două femei și au început să se certe. Femeia cea dintăiu, despărțită, a tăbărit pe a doua și i-a strigat:

— Iată, aci zace bărbatul, pe care dta l-ai făcut om de nimica! Apoi a scos un revolver și a pușcat asupra ei, rănind-o ușor. Femeile s'au încăierat și numai cu greu au putut fi despărțite. Cea care a pușcat cu revolverul, a fost arestată de poliție.

Atelierul de odăjdii bisericești din Blaj. De câțiva ani deja — scrie »Unirea« — s'a înființat în Blaj, la Internatul de fetițe, un atelier, pentru odăjdii bisericești. Să lucrează aici tot felul de odăjdii, numai din materie trainică, întru toate după prescrișele ritului răsăritean și în prețul cheltuielilor... Aceste odăjdii sunt cel puțin a patra parte din preț mai ieștine decât cele cumpărate dela alte firme. Ajunge dacă să scrie o cartă postală cu 5 fil. la adresa »Internatului de fetițe« în Blaj (Balázsfalva) sau la adresa dlui Dr. Victor Macaveiu, profesor de teologie acolo. Tot prin mijlocirea Internatului de fetițe să pot comanda și potire, discuri, lingurițe, prapori, cărți bisericești, etc.

Recomandăm celor interesați sprijinirea acestei înoini bune și folositoare.

Stariță de 100 ani. Din Câmpulung (România) să scrie că zilele acestea a murit starița mănăstirei Nămești, în vârstă de aproape 100 ani. Reposata era de mai bine de 40 ani stariță la acea mănăstire.

Pensionare. Dl Dem. Pap, preot militar, cu rangul de protopop campestru gr.-cat. a fost penzionat cu 1 Nov. c. la cererea proprie, după un serviciu de 40 de ani. Din acest prilej îi s'a dat ordul de cavalier Fr. Iosif.

Prințul de Wied, Wilhelm, fratele reginei României, a reponat săptămâna trecută în Neuwied, în vârstă de 62 de ani. El a fost șeful casei de Wied, general în armata prusiană, membru și odată prezidentul casei de sus (senatului) prusian etc. Are 2 copii. Regina a luat parte și ea la înmormântare. Curtea regală va jăli un timp anumit. Repozatul prinț a fost un mare sprijinitor al poporului românesc.

Procesul de presă, al foaiei »Țara noastră« pentru un articol »agitatoric« să va pertracta la 12 Nov. c. la curtea cu jurați din Cluj. Responsabil este dl Oct. Goga.

Distincțiune. Drept recunoștință pentru servicii eminente prestate (In Anerkennung vorzüglicher Leistungen) a fost distins cu decret de laudă de către ministerul de rășboiu

între alți oficeri din armata comună și vrednicul locotenent d-l Silviu Patița, adjutant al regimentului Nr. 50 din Brașov.

Dl locotenent Patița este fiul cunoscutului luptător național Rubin Patița, adv. în Alba-Iulia.

Biserică furată. Multe lucruri să fură în lume, dar să se fure chiar o biserică, asta mai rar. Și acum s'a întâmplat și aceasta în America.

Poliția din Chicago a fost încunostăințată din partea comunei Rivergrove, că în o bună dimineață când locuitorii comunei voiau să meargă la serviciul divin, biserica lor nu era nicăiri. Comuna Rivergrove să află anume împărțită în două părți, părțile aceste sunt depărtate una de alta cam o jumătate de milă, iar biserica (făcută de lemn) să află pe câmp între aceste părți ale comunei. Hoții să vede că au făcut din mica biserică o plută și s'au dus cu ea pe râul din apropierea comunei, căci nu li-s'a mai dat de urmă.

În numele culturii. Știm, că în fericita Ungarie sunt multe societăți de cultură, alcum de maghiarizare. La una din sudul Ungariei, DMKE s'au descoperit lucruri scandaloase. Anume s'a aflat, că societatea asta ține în internatul ei dela Seghedin numai 50—60 copii ai naționalităților, pe când dela guvern capătă subvenție pentru 500. Pe deasupra în alte internate taxa e de 28 cor. aci e de 40 cor. S'a mai constatat, că taxele ce plătesc 8333 membri să cheltuiască cu onorare, diurne de călătorie și trebuințe de cancelarii. Abia un sfert pentru scopuri culturale.

S'au mai aflat și alte neregularități, făcute în numele »culturei«. La adunarea societății s'a iscat mare gălăgie din pricina aceasta. S'au auzit voci strigând: Bani vă trebuie, nu maghiarizare!, dar prezidentul a închis iute ședința, împedcând astfel controlarea.

Cărți și reviste. Revista Tinerimei, revistă pentru tinerimea scolară. Revista apare în București, director este dl Iuliu Moisil. Cu nrul 1 din Octomvrie a intrat în anul V, și va apărea în editura »Institutului de arte grafice Minerva. Revista este bine îngrijită, cu material bun și ilustrații. Merită tot sprijinul. Apare de 2 ori pe lună Abonamentul la noi 5 cor.

— **Îngrijirea vinului,** povește practice pentru micii viieri, de Nicolae Simulescu, cu 20 figuri în text. Prețul 30 fileri, plus 3 fil. porto. De vânzare la administrația revistei »Bunul Econom« în Orăștie (Szászvaros) și la autor în Mercurea (Szerdahely) comitatul Sibiu. Broșura este actuală, fiindcă acum s'a isprăvit culesul viilor.

— **Alcoolismul,** de Dr. Izidor Marcu și Ștefan Roșian, Blaj, 1907. Este un raport făcut din însărcinarea Consistorului archiep. din Blaj, pentru combaterea alcoolismului, prin înființarea de reuniuni de cumpătare etc. Este un studiu prețios. Costă 1 cor. 10 bani.

— **Băncile populare din România,** cu un adaus informativ, de Vas. C. Osvadă. Sibiu 1907 Prețul 1 cor.

— »Albina«, escelenta revistă emiclopedică populară din București, a implinit 10 ani de existență. Nr. 1 din anul XI. a ieșit asemenea uni număr festiv, cu o mulțime de articli, povestiri, schițe, poesii, economice etc., scriși între alții de Coșbuc, Slavici, P. Dulf, Gârboviceanu, Sadoveanu etc. Numărul e împodobit cu multe ilustrații frumoase și gravuri, cum este portretul lui Mihaiu Viteazul, Dacia, În zorii zilei (coperta) etc. Din acest prilej recomandăm de nou »Albina«, ca o foaie bună. Abonamentul la noi este 8 cor. pe an.

Cu urmări grele sunt adeseori boalele de stomach, constipația, arsura, lipsa de apetit, greața, răgăitul acru, rău, apăsarea de stomach, zgârciuri, vânturi și tot felul de dureri nervoase. Dece să ne espunem așadar pericolului, dacă putem delătura ușor răul, prin veritabilele pile Elsa ale lui Feller, 6 șatule, 4 cor. franco, veritabile numai la E. V. Feller în Stubica Centrală Nr. 112 (comit. Agram).

Logodnă. Dl. Lucian Bolcaș, publicist în Budapesta și Dșoara Elența Domide, fiica protopopului Ger. Domide din Bistrița, s'au logodit Dumineca trecută.

Convocare. Despărțământul Reghinului, aparținător reuniunii învățătorilor gr. cat. din Archidieceza de Alba Iulia și Făgăraș, în înțelesul statutelor sale și conform concludului luat în adunarea precedentă, își va ține adunarea generală de toamnă la 12 Nov. st. n. a. c. în comuna Sânmihai — Szentmihály.

Din program amintim: Esmiterea comisiunilor necesare, apoi raportul lor. Ascultarea prelegerii practice din Higiena populară — despre aer — cu elevii din desp. al V-VI-lea, de învățător local Ioan Pop. Vic. Bucsa, învățător în Solovestru și Alessandro Moldovan, învățător în Ernutfiaia vor diserta câte o temă liberă. Raportul cassarului și al bibliotecarului. Alegerea noilor oficiali ai despărțământului pe anul ce urmează etc. Georgiu Maior, președinte.

Cazuri de moarte. Ioan A. Avram, preot gr.-or. român în Șeica-mare, după scurte și grele suferințe, împărțit cu S. Taine ale muribunzilor, și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului în 21 Oct. n. în etate de 25 ani. Rămășițele pământești ale defunctului au fost înmormântate în 23 Octomvrie 1907 n. în cimiterul gr.-or. din Biertan.

— Teohar Alexi, fost proprietar de tipografie în Brașov și cunoscut publicului nostru prin localizarea mai multor piese teatrale, etc. a încetat din viață în 22 Octomvrie n.

Bancă nouă e pe cale a să înființe în Ocna-Sibiului, cu numele »Viitorul« și cu un capital de 50,000 cor. împărțit în 500 acții à 100 cor. Comitetul fondator a fost compus din preoți, învățători și alți fruntași din Ocna și jur. Adunarea de censtituire s'a ținut în 27. Oct. c.

Dela întemeierea loteriei de clasă reg. ung. priv. cu încheierea loteriei XX. au trecut 10 ani. Loteria de clasă r. u. priv. a dat în acest timp proba de foc, și a dovedit, că prin introducerea ei în locul loteriei mici în Ungaria, s'a răspuns la o trebuință de mult simțită. Câștigurile multe și mari, cari în cei 10 ani trecuți s'au împărțit în toate părțile poporațiunii, au făcut iubite în general losurile loteriei de clasă r. u. priv. Oficialul de bancă, Aladar Vass a edat o broșură, alcătuită cu mare cunoștință de specialitate. În ea e descrisă precis organizația și mersul intern al loteriei de clasă r. u. priv. Acest op să află la toate colecturile.

Boală de vite în Maramurăș. În comitatul Maramurăș bănuie la vite durerea de gură și de unghii în 75 de comune, cari toate sunt puse sub carantină. În comitat nu să pot ține târguri, căci și comunele cu drept de târg sunt molipsite de boala de vite.

Atentatul dela Brănișca. Săptămâna trecută s'a judecat la Deva procesul celor doi brudinari, Nedelcovici și Pandelli, cari au pus dinamită la podul dela Brănișca, voind să-l strice și despre care fapt foile percionate ungurești au scris cu mare obrăznicie, că e un atentat săvârșit de Români. Sâmbătă s'a adus judecata. Nedelcovici și Pandelli au fost osândiți la câte 6 ani închisoare.

Mare cutremur de pământ a fost de nou în Italia sudică, prin Calabria, săptămâna trecută. Cutremurul a fost undulos, care e cel mai pustiitor. El s'a simțit și în Sicilia. Sate întregi s'au surupat, iar sub ruinele zidurilor zac morții și răniții cu sutele. Până acum s'au aflat 165 de morți, răniții sunt foarte mulți și mai lipsesc de prin comune vre-o 300 cari probabil, că sunt morți. La fața locului s'au trimis soldați și medici. Cutremurul să repetă din când în când. Oamenii au fugit din sate și rătăcesc pe câmpuri desnădăjduți.

Noua listă de prețuri, bogat ilustrată, a firmei Fischer et Comp. școale de pomi și de vițe de viie, în Aiud (Nagyenyed), comit. Albei inf. a apărut. Pepinierele școalei de pomi și de vițe de vie a lui Fischer et Comp. au fost plantate înainte cu 7 ani, pe un complex ca de 10 iug. cat. și împrejurarea, că plantațiile cuprind deja azi preste 120

iugăre cat. arată mai bine capabilitatea de conducere a acestei întreprinderi, care a deschis calea pe terenul pomiculturii și a viței de vie. Fischer et Comp. să poate deci recomanda cu căldură cu privire la pomi de toate soiurile și a vițelor de vie de cele mai diferite soiuri. Preț-curentul să trimită la dorință ori și cui gratis și franco.

Nizuința de-a oferi mână de ajutor economului pentru valorizarea produselor sale, merită cea mai mare recunoștință și sprijinul nostru. Înștiințăm deci pe cetitorii nostri și cu această ocazie, că neguțătoria mare de semințe, Edmund Mauthner în Budapesta continuă acțiunea începută în vară, și anume firma plătește pentru trifoiul roșu și lufernă, libere de mătasa dela natură, nu numai considerabil mai mult, decât e prețul de zi, ci chiar considerabil mai mult, decât este prețul la care să poate ajunge la noi. Noi recomandăm de nou economilor a cerceta firma Mauthner, a trimite mostre, dacă au de vândut trifoiu roșu sau lufernă liberă de mătase.

226 2—

Focuri. Suntem siliți a continua cu aceasta rubrică, căci zilele aceste au fost iarăși focuri îngrozitoare în multe părți.

Un foc uriaș amestuit aproape întreaga comună Borșa, din Maramurăș. Vre-o 500 de familii au rămas pe ulițe. Paguba este la un milion de cor.

— În Blăjel (l. Mediaș) s'a iscat foc din negrija unui copil. Au ars la 13 economi casele și avutul economic. Paguba e 20 mii cor.

— În Berghia au ars 12 case cu edificiile economice și toată agoniseala din vară. Focul a fost pus, dar tăciunarul e prins.

— Focuri mari de păduri au fost și sunt încă în munții Rodnei și în munții dela Cușma, — după cum vestește Rev. Bistr. — apoi în țara Ouaș (Avas), comit. Sătmar și la Petrila, în valea Jiului. La Petrila focul a luat întindere foarte mare. Focul a fost pus, fiind aprinsă pădurea în mai multe locuri.

Au mai fost focuri în Bistrița, unde au ars vre-o 300 care de paie, apoi prin câteva sate din Ungaria.

— În munții Buzăului (România) s'au aprin pădurile pe o mare întindere. Focul să raspândește în toate părțile.

Mamele cari își lăptează

ele copiii, își câștigă foarte repede putere nouă și poartă de viață prin Emulsiunea lui Scott. Emulsiunea lui Scott e gustoasă, produce apetit și ajută la mistuire,

întărește

sănătatea

și întărește întregul organism; totodată are și asupra micului copil cea mai favorabilă influență și îi dă o culoare roșie la față, îl face robust; o bucurie dublă pentru părinții iubitori.

Emulsiunea-Scott

să poate cumpăra în toate farmaciile.

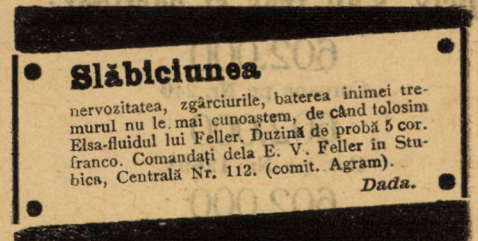
208 1--2 Prețul sticlei originale coroane 2.50.

Veritabil numai cu această marcă — pescarul — ca semn de garanță al procedurii Scott.

Richter, unde să află mai de aproape și despre opuri muzicale și aparate de vorbit.

Și în Anglia s'a început de timp scurt a să apropia de chestia îngrijirii raționale a dinților la tinerimea școlară, angajând în cele dintâu școale ale Londrei, Edinburgh etc. cum e Wellington College, Malborough College, Harrov College etc. dentiști de școale, cari cercetează dinții copiilor și fac raport părinților asupra stării dinților la copii. O îngrijire regulată a gurii cu un mijloc de curățit dinți neștricăcios, corăspunzător tuturor cerințelor hygieniei moderne, cum d. e. ni-l prezintă Kalodont, valorat de ani de zile, este neîncunjurat de lipsă pentru păstrarea bună corporală a noastră și pe care nu-l putem recomanda îndestul părinților.

224 1—1

Pentru grabnica vânzare a materialului adunat recomandă binecunoscuta școală de pomi a lui Frideric Gaspari & Comp, în Mediaș (Transivania), cu prețuri reduse toate întocmirile școalei de pomi, pomi, pădureți, plante ornamentice, plante acățărătoare, brăduleți, roze etc. Listă de prețuri la dorință gratis.

Să poată căpăta în tot locul

Kalodont

88 36—42 a lui Sarg

oreză de dinți neîncunjurat de lipsă, păstrează dinții curați, albi și sănătoși.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

D. A. în P. S. Mihal. Trimite 1 cor. și 5 bani. și-ți expediam cartea.

G. Mit. în Hiesfeld (Germ.) Abonamentul este plătit până în 30 Nov. a. c.

I. St. în Surd. Din poezii vom folosi. Lui P. P. să-i spu, că găcitoarea am publicat-o anii trecuți. Nu să mai publice.

Nec. Oa. în V. Am primit. Puțină așteptare. Avem material sosit de mai nainte.

Devale. Numai în ur. viitor putem începe.

Proprietar, editor și redactor responsabil

Silvestru Moldovan

Tiparul »Tipografiei« Henric Meltzer

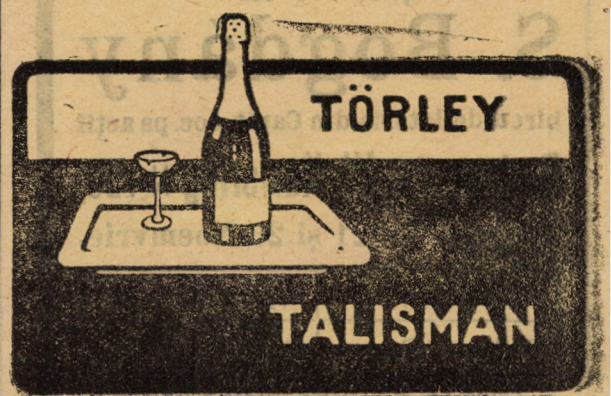
Pentru copii

Kufeke

și oameni mari

Mijloc esecent de nutrire pentru copii sănătoși și bolnăvicioși, în desvoltare rămași îndărăpt, fie de orice etate. Promovează formațiunea de mușchi și oase, ferește și delatură, ca nici un alt mijloc diarea, mănarea foalelui, catharul de intestine etc.

»Der Säugling« (»Copilul de țită«) broșură instructivă, să poate căpăta în locurile de vânzare sau la R. Kufeke. 175/2 2—5

210 4—12

Oi de vânzare.

Subscrisul are de vânzare 74 capete de oi, de 2—4 ani, cu preț convenabil.

A să adresa la

Nicolae Moisa

233 1—1

In Buzias fiurdó (com. Temeș)

Norocul lui Bogdány este fără păreche!

In colectura noastră principală a loteriei de clase reg. urg. priv. s'au tras și câștigat:

602.000

Coroane pe Nr. 240

602.000

Cor. pe Nr. 12698

602.000

Cor. pe Nr. 85306

602.000

Cor. pe Nr. 92044

602.000

Cor. pe Nr. 98924

400.000

Cor. pe Nr. 11119

400.000

Cor. de Nr. 76062

200.000

Cor. pe Nr. 25534

200.000

Cor. pe Nr. 27557

200.000

Cor. pe Nr. 4006

200.000

Cor. pe Nr. 92049

100.000

Cor. pe Nr. 13430

100.000

Cor. pe Nr. 20888

100.000

Cor. pe Nr. 70169

100.000

Cor. pe Nr. 79559

100.000

Cor. pe Nr. 86860

100.000

Cor. pe Nr. 94780

90.000 Coroane pe Nr. 2407

80.000 > > > 27665

80.000 > > > 60277

50.000 > > > 36234

50.000 > > > 93004

40.000 > > > 266

40.000 > > > 395

40.000 > > > 27539

40.000 > > > 117255

și afară de aceste, încă multe câștiguri à 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 și 10.000 Cor.

S. Bogdány

bircu de loterie din Capit. soc. pe acțiil

Budapesta, VI. Karlsring Nr. 20.

Tragere în 21 și 23 Noemvrie.

1/8 los	1/4 los	1/2 los	1/1 los
C. 150	C. 300	C. 600	C. 1200

Espedarea în provincă cu rambursă sau trimițând prețul înainte.

Salon de pălării de modă

August Gruber

Sibiu

Piața mare Nr. 19, etagiul I.

Deposit de confecțiune de pălării de modă de cele mai elegante și articli de modă de toate prețurile, și modele originale vieneze și pariziene. 219 5—

O moșie comasată

în comitatul Târravei-mari, în estensiune de 154 iugăre cu casă de locuit și edificii economice, este de vândut sau de dat în arândă cu preț convenabil. — Tot acolo să așă de esarândat o pășune, în mărime de 120 iugăre, foarte potrivită și pentru pșunat oile.

Adresa la administrația „Foei Poporului”. 228 2—10

A apărut

Călinarul Poporului pe 1908.

Jocul cel mai plăcut al copiilor, ca în **Liniste**

să putem alege ce ne convine să cerem deja acum dela F. Ad. Richter et Cie furnisori de curte imp. și camerali în Viena, I. Opeingasse 16 trimiterea franco a noiei liste de prețuri despre

Viena, I. Opeingasse 16 trimiterea franco a noiei liste de prețuri despre

Castenele-Anker

de petricele de edificat și alte jocuri instructive.

Lista de prețuri provăzută cu multe chipuri dă deslușiri despre cuprinsul fiecărui casten și despre ordinea întregire cuminte, prin ceea-ce e posibil, a mări după plan fiecare casten de petricele de edificare.

232 1—2

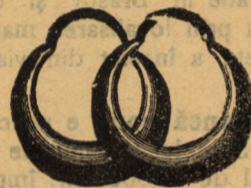
IULIU ERÖS

Sibiu — Nagyszeben.

Nr. 4017A

Novități în toate soiurile de oroloage, juvaere, articli de aur și argint, cadouri de nuntă și botez, inele de fidanțare gata, cercei, lanțuri de oroloage, brățare, utensilii pentru biserici și masă, obiecte de lux de toate soiurile în aur și argint.

Nr. 8800

Nr. 9190

Nr. 4017 A. Orologiu de argint Remontoir pentru dame, cu coveriș dublu tare 12 cor. Detto în aur 42 cor. — Nr. 4017 B. Orologiu de argint Remontoir pentru domni, cu coveriș dublu tare, cu diametru de 45 milimetri, 14 cor. — Nr. 4017 C. Orologiu de argint nou Remontoir pentru domni, cu coveriș dublu tare 7 cor. 50 fil. — Nr. 8800. Cercei de aur veritabil 14 carate 8 cor. Detto ceva mai mici 6 cor. Detto în argint, foarte gros aurit 3 cor. — Nr. 9190. Inel de aur veritabil, 14 carate cu corale veritabile sau cu diamant, rubin etc. imitație cor. 11. Detto în aur nou de 6 carate 6 cor. Detto în argint și gros aurit 2 cor. 50 fil. — Fiecare obiect de aur sau argint e esaminat oficios și proba oficioasă vizibilă esact, afară de aceea să garantează în scris, că obiectul e veritabil. Trimitere numai cu rambursă. Preț-curante ilustrate la cerere gratis și franco.

Institut indigen. — Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

din Sibiu

3 38 52

— Intemeiată la anul 1868 —

in Sibiu, strada Cismădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

— contra pericolului de incendiu și esplosiune, — edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

— asupra vieții omului —

in toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termin fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: \$ Capitale asigurate asupra vieții: 94,975.294 coroane. \$ 9,293.195. coroane

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii 4,295,120-15 c. pentru capitale asig pe viață 3,760.810.21 c.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:

Direcțiunea în Sibiu, str. Cismădiei nr. 5 etagiul I., curtea I., și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

In jurul Sibiului să află de vândut grabnic, un atelier de barbierie și frizerie, din cauză că proprietarul pleacă la America. Adresa la administrația »Foi Poporului«. 236 1-2

Taur de vânzare.

Un taur de soiul Pinzgau cu certificat, 142 cm. înalt să află de vânzare la **Andrei Schachhofer** în Turnisor, Nr. 146. 238 1-1

Meseriași dela țară.

bărdași, măestri de căruțe, măsurari de edificii sau de mobile, strugari și câțiva țărani fără meserie, în etate de 20-30 ani, să caute pentru a fi angajați numai decât la o fabrică de industrie de lemn. Adresele să se dea în administrația »Foaiei Poporului«. 231 2-3

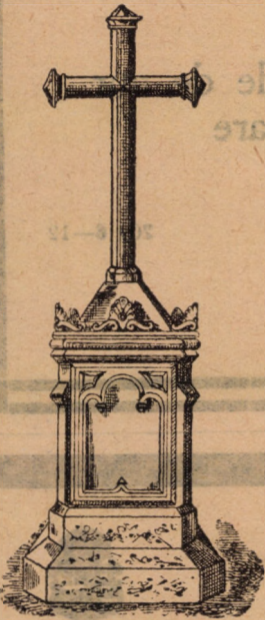
Fac cunoscut onor. p. t. public, că am preluat prin cumpărare atelierul de pietrărie a repozat. tatălui meu și îl voi conduce sub noua firmă

Prima pietrărie sibiiană și depozit de monumente pentru morminte al lui

Daniel Roubischek

mai nainte Iosif Roubischek sen. sculptor și măiestru pietrar

SIBIU, Bahnhofplatz Nr. 4.

Cel mai mare depozit de cruci și monumente pentru morminte din cea mai tare și mai durabilă piatră de nisip, și trachyt, divers marmoră, granit, silez, andesyt și granit sved, negru, syenit, labrador etc. cu prețurile cele mai ieftine.

Pentru executarea frumoasă curată, după stil a inscripțiilor și veritabilă aurită dau garanță.

Preiau toate lucrările de pietrărie cu garanță pentru cel mai bun material. Cel mai mare depozit de pietri de trepte gata, place (lespezi) și cvadre, din cel mai tare și mai bun material de piatră, cu cele mai ieftine prețuri.

Schițe și Preliminar de spese gratis și franco.

Asigurând despre serviciul cel mai reel, rog de sprijinul binevoitor

208 6-6

1-2 învățăcei să primesc numai decât.

Cu distincă stimă

Daniel Roubischek sculptor și măiestru pietrar.

Marca de scutire: „Anker“.

Liniment, Capsici comp.

Mijloc de substituire pentru **Anker-Pain-Expeller**

este un mijloc de casă de mult veritat, care să folosește de mulți ani ca fricțiune sigură la podagră reumatism și răceli.

Atenție. Din cauza imitațiilor de mai puțină valoare să fim la cumpărare cu grije și să cumpărăm numai sticle originale în șutule cu marca de scutire „Anker“ și cu numele Richter. Cu prețal de 80 fl., C. 1-40 și C. 2-— să află gata aproape în toate farmaciile; depozit principal la Iosif Török, farmacist în Budapesta.

Farmacia lui Dr. Richter la „Goldenen Löwen“ în Praga.

Strada Elisabeta Nr. 5 nou

Espediție zilnică. 212 5-40

Atelier pentru **Zugrăvitură bisericească** și **Pictură de firme.**

GEORGE BENDORFEAN

zugrav 156 15-15

Sibiu

Hermannsplatz Nr. 3. lângă Căsarma cea mare.

Picuri castorei

cari alungă vânturile, alină sgârșiturile

Un mijloc care s'a valorat din anul 1884 și care deșteaptă apetitul și promovează mistuirea. 143 18-25

Prețul per sticlă Cor. I.—

Mai puține de 2 sticle (Rambursă Cor. 2,50 incl. lădița) nu să trimit pe postă.

A să procura prin:

Farmacia lui IULIU BITTNER

in Gloggnitz (Austria de jos).

Gustav Dürr

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede, Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul sea mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat. 17 39—

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de ori-ce fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de ori-ce fel sânt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată dela mine dau 5 ani garanție.

Mare asortiment în novități de argint China.

Pentru aur și argint vechiu plătesc cele mai mari prețuri.

➔ Inștiințare de deschidere. ➔

Am onoare a face atent pe onor. p. t. public, că am deschis în **Piața mare Nr. 3-5.** (Palatul inst. Bodenkredit)

o prăvălie de oroloage și juvaere.

M-am dat silința, a mă providea ieftin cu novități de calitatea cea mai bună, despre ce să poate convinge p. t. public.

Cu distincă stimă **Benö Grünblatt.**

Cumpărare și vânzare de antichități

Isvorul de cumpărat cel mai reel și mai ieftin.

„Sucursala băncii comerciale ungară din Pesta, Sibiu“.

Piața mare Nr. 2.

Inițiată în anul 1841. Centrala în Budapesta. Capital de acții și rezerve 92 milioane Coroane.

Primește bani cu libele de depunere

pe lângă cea mai favorabilă procentuare,

cumpără și vinde rente, scrisuri de amanetare, acții, losuri, cum și monede de aur și argint, primește hârtii de preț pentru păstrare și administrare încasează cupoane și efecte sortite asigurare contra perderilor de curs la sortiri procurare de cauțiuni de căsătorie pentru militari.

209 6-12

☛ Toate informațiile dorite să dau cu plăcere. ☛

Publicațiune.

Prin aceasta se aduce la cunoștința generală, că, după ce înaltul minister reg. ung. de finanțe prin organele sale de controlă a efectuit revisia losurilor clasa I. a loteriei de clasă reg. ung. priv. (a douăzeci și una loterie), losurile s'au predat colecturilor principale spre vânzare mai departe. Planul de tragere aprobat de înaltul minister reg. ung. de finanțe se publică aci:

Planul loteriei de clasă reg. ung. privileg. A 21-a loterie. 125.000 losuri, 62.500 câștiguri.

CLASA I. Depunere 12 cor. Tragerea: 21 și 23 Nov. 1907.		CLASA II. Depunere 20 cor. Tragerea: 17, 18 și 19 Dec. 1907.		CLASA III. Depunere 32 cor. Tragerea: 14, 15 și 16 Ian. 1908.		CLASA VI. Depunere 24 cor. Tragerea: din 24 Martie până în 23 Aprilie 1908.					
câștiguri	coroane	câștiguri	coroane	câștiguri	coroane	Cel mai mare câștig în cas de noroc coroane 1,000.000 (un milion)					
1 à	60000	1 à	70000	1 à	80000						
1 à	20000	1 à	25000	1 à	30000						
1 à	15000	1 à	20000	1 à	25000						
1 à	10000	1 à	15000	1 à	20000						
1 à	5000	1 à	10000	1 à	15000						
4 à 2000	8000	4 à 3000	12000	4 à 10000	40000						
6 à 1000	6000	6 à 2000	12000	6 à 3000	18000						
10 à 500	5000	10 à 1000	10000	10 à 2000	20000						
35 à 300	10500	20 à 500	10000	15 à 1000	15000						
115 à 100	11500	130 à 300	39000	135 à 500	67500						
3825 à 40	153000	4825 à 80	386000	5325 à 130	692250						
4000 câșt.	cor. 304000	5000 câșt.	cor. 609000	5500 câșt.	cor. 1022750			1 Premiu 600000 600000 1 Câștig 400000 400000 1 à 200000 200000 1 à 100000 100000 1 à 90000 90000 1 à 80000 80000 1 à 70000 70000 1 à 60000 60000 1 à 50000 50000 1 à 40000 40000 2 à 30000 60000 2 à 25000 50000 4 à 20000 80000 8 à 15000 120000 30 à 10000 300000 60 à 5000 300000 435 à 2000 870000 900 à 1000 900000 1200 à 500 600000 34850 à 200 6970000 37500 câștig și premiu cor. 11.940.000			
CLASA IV. Depunere 40 cor. Tragerea: 11, 12 și 13 Febr. 1908.		CLASA V. Depunere 32 cor. Tragerea: 3, 4 și 5 Martie 1908.									
câștiguri	coroane	câștiguri	coroane								
1 à	90000	1 à	100000								
1 à	40000	1 à	40000								
1 à	25000	1 à	25000								
1 à	20000	1 à	20000								
1 à	15000	1 à	15000								
4 à 10000	40000	4 à 10000	40000								
6 à 3000	18000	6 à 3000	18000								
10 à 2000	20000	10 à 2000	20000								
15 à 1000	15000	15 à 1000	15000								
135 à 500	67500	135 à 500	67500								
5325 à 170	905250	4825 à 200	965000								
5500 câșt.	cor. 1255750	5000 câșt.	cor. 1325500								

Pentru tragerea clasei I. care să face publice în 21 și 23 Noembrie a. c. în prezența autorităților de controlă de stat reg. ung. și în prezența unui notar reg. în sala de tragere, se pot căpăta losuri la toți colectorii ai loteriei de clasă reg. ung. priv.

Budapesta, 27 Octomvrie. 1907.

Direcțiunea loteriei de clasă reg. ung. priv.

LUKÁCS.

HAZAY.

235 1-1